

Vprašanja in odgovori o protikoronski pomoči za s. p.

Čas branja: 7 min

0

26.10.2020 13:36

ŠPELA MIKUŠ , TANJA SMREKAR

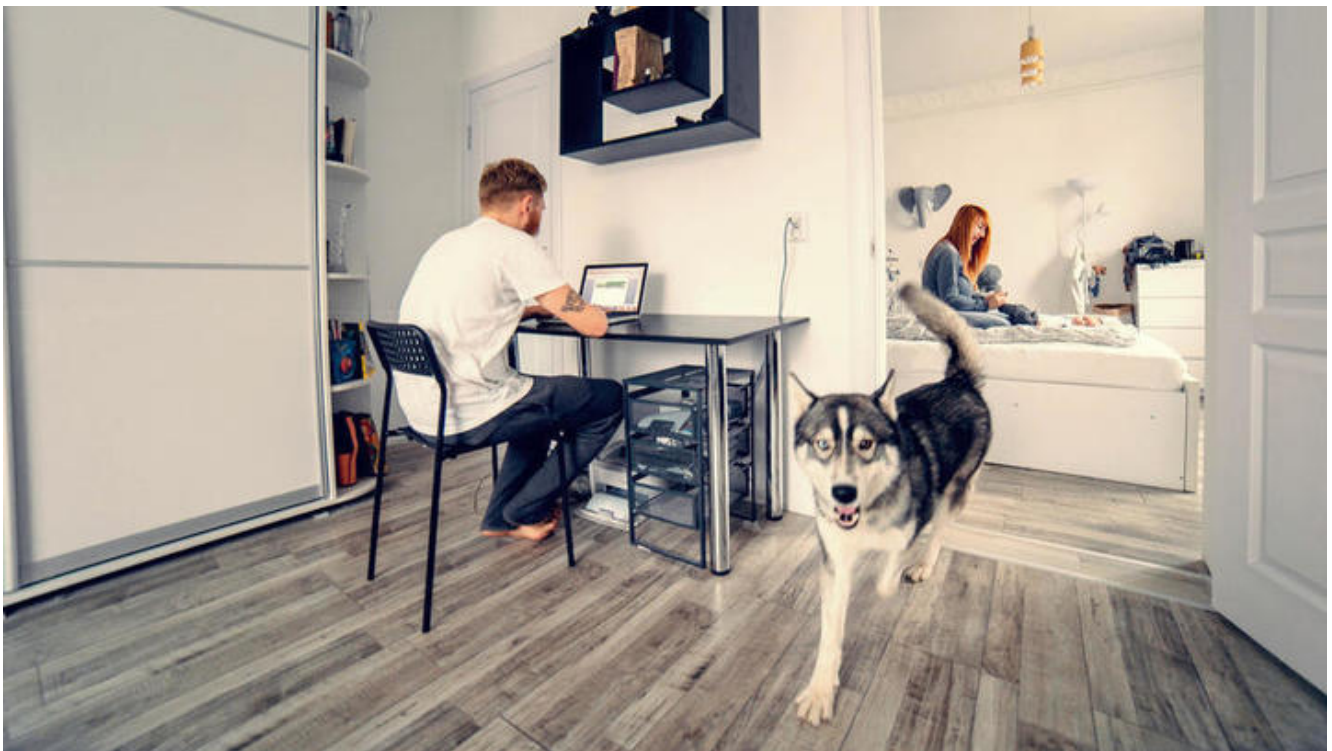

Foto: Shutterstock

Več iz teme:

[koronavirus >](#)

[Koronavirus - ukrepi za... >](#)

[Finančno upravo RS >](#)

[Zavod za pokojninsko in... >](#)

Veljati je začel novi paket protikoronskih ukrepov PKP5. Ta je znova prinesel temeljni dohodek (TD) za samozaposlene, ki je tokrat višji kot med prvo epidemijo. Kako pa do njega? In seveda – kdo je sploh upravičen do teh pomoči?

Na ta in druga vprašanja odgovarjamo v nadaljevanju. Če pa vas zanima še kaj oziroma odgovora na svoje vprašanje ne najdete, mi lahko pišete na spela.mikus@finance.si.

Kdo je upravičen do mesečnega temeljnega dohodka?

Temeljni dohodek za samozaposlene, družbenike, ki so poslovodne osebe, in kmete velja za oktober, november in december. Upravičenci morajo biti registrirani za opravljanje dejavnosti najmanj od 1. septembra letos in v tem obdobju ne morejo opravljati dejavnosti ali jo opravljajo v precej manjšem obsegu.

Ocenjeni upad prihodka glede na lani (ali mesečno, če lani ni posloval) mora biti **več kot 20-odstoten**. Torej veljajo druga pravila kot za pomoči v prvih, spomladanskih protikoronskih paketih, ko je moral biti upad le 10-odstoten. Ob tem dodajmo: če bo samozaposleni prihodnje leto ugotovil, da tega pogoja ni izpolnil, bo moral pomoč vrniti, a brez zamudnih obresti. Samozaposleni mora o tem obvestiti **Furs** sam, in sicer najpozneje do roka za predložitev davčnega obračuna od dohodkov za leto 2020, in vrniti znesek prejete pomoči v 30 dneh od vročitve odločbe.

Kot ob tem dodajajo nekateri sogovorniki: "Tisti, ki so lani delali večinoma brez računa in niso prikazovali prihodkov oziroma so jih zelo malo, bodo imeli težavo pri upravičenosti do pomoči - prihodki jim namreč v veliko primerih ne bodo upadli, vsaj tisti priznani ne, ker so pač delali na črno oziroma dohodkov niso prijavljali."

Dodajmo: **na dan vloge morate imeti poravnane vse davčne obveznosti**. Preden boste torej oddali vlogo, preverite stanje na kartici zavezanca v eDavkih (eKarticaO za davčne terjatve, eKarticaC za nedavčne terjatve). »Če se zapadle obveznosti plačujejo na dan vložitve izjave, je treba pri potrditvi plačilnega naloga upoštevati tudi urnik izvajanja plačilnega prometa banke, saj bo pogoj o plačanih obveznostih na dan vložitve izjave izpolnjen le v primeru, da bo tudi Furs prejel plačilo za zapadle obveznosti na dan vložitve izjave,« pojasnjujejo na finančni upravi.

Koliko znaša mesečni temeljni dohodek za s. p.?

TD znaša 1.100 evrov na mesec (od tega 400 evrov za socialne prispevke). Za samozaposlene v kulturi, ki jim država plačuje prispevke, znaša 700 evrov (saj jim prispevke država že plača). TD je oproščen vseh davkov in prispevkov.

Kako do temeljnega dohodka?

Za izplačilo mesečnega temeljnega dohodka morate prek eDavkov (najpozneje do 31. decembra) predložiti izjavo, s katero izjavljate, da zaradi epidemije COVID-19 ne morete opravljati dejavnosti ali jo opravljate v bistveno zmanjšanem obsegu.

Kdaj bodo izplačila?

Če bo izjava vložena od 31. oktobra za oktober, bo denar nakazan 10. novembra.

Če bo izjava vložena od 1. novembra do 30. novembra za oktober in/ali november, bo denar nakazan na TRR 10. decembra.

Če bo izjava vložena od 1. do 31. decembra za oktober in/ali november in/ali december, bo denar nakazan na TRR 10. januarja 2021.

Kaj pa, če imam s. p. le za polovični delovni čas?

Tisti, ki niso v zavarovanje vključeni za celotni mesec ali za polni zavarovalni čas, so upravičeni do sorazmernega dela pomoči.

Tisti, ki ste denimo hkrati upokojeni, ste upravičeni do mesečnega temeljnega dohodka v višini glede na delež vključitve v zavarovanje za posamezni mesec oziroma do polnega zavarovalnega časa iz naslova opravljanja dejavnosti.

Podobno velja tudi, če imate s. p. s skrajšanim delovnim časom zaradi starševskega varstva.

Primer: oseba je za celotni oktober 2020 vključena v zavarovanje kot samozaposlena oseba (zavarovalna podlaga 005) za 20 ur ter hkrati zavarovana na podlagi drugega odstavka 19. člena ZPIZ-2 (zavarovalna podlaga 072) za 20 ur. Upravičena je do mesečnega temeljnega dohodka višini celotnega mesečnega zneska.

Če tako zavarovani upravičenec za posamezni mesec ni vključen v zavarovanje za celotni mesec, pa je upravičen le do sorazmernega dela mesečnega temeljnega dohodka.

Primer: oseba ima urejeno zavarovanje po podlagi 005 za 20 ur in hkrati 072 za 20 ur le za obdobje od 1. 10. do 20. 10. 2020. Nato se zavaruje kot zaposlena oseba. Upravičena je do mesečnega temeljnega dohodka v sorazmernem delu

glede na delež vključitve v zavarovanje iz naslova samozaposlitve (za obdobje od 1. 10. do 20. 10. 2020).

Pa popoldanski s. p.?

Tako kot že med prvo epidemijo popoldanski s. p. do temeljnega dohodka niste upravičeni.

Dejavnost sem odprl sredi leta. Mi pripada temeljni dohodek?

Da, seveda pa morate izpolnjevati omenjene pogoje, torej da dejavnosti ne morete opravljati v tem času. Ker v tem primeru lani niste poslovali, bo Furs gledal mesečni upad prihodkov.

Kaj pa, če sem začel poslovati sredi septembra?

Potem do mesečnega temeljnega dohodka niste upravičeni, saj je pogoj, da ste začeli pred 1. septembrom.

Kaj pa, če sem imel s. p. in sem ga sredi junija zaprl in znova odprl oktobra. Ali mi pripada temeljni dohodek?

Ne. Velja enako kot zgoraj, torej, da mora s. p. poslovati pred 1. septembrom. To določa prvi odstavek 88. člena ZZUOOP, ki pravi, da je do izredne pomoči v obliki TD upravičena oseba, ki je bila registrirana za opravljanje dejavnosti najmanj od 1. septembra 2020 do uveljavitve ZZUOOP.

Ali TD po PKP5 pripada osebi, ki je s. p. odprla denimo julija letos, pa je odšla potem na porodniški dopust ali pa je dolgotrajno bolniško odsotna?

Da, če je bila registrirana za opravljanje dejavnosti najmanj od 1. septembra do uveljavitve tega zakona. Seveda, če izpolnjuje tudi druge pogoje iz zakona.

Kaj pa, če sem plačan projektno?

Tudi v tem primeru bo Furs upošteval upad prihodkov glede na lani. In seveda, če tak s. p. lani ni posloval, bo Furs pogledal letošnje povprečne mesečne prihodke do 31. avgusta.

DAVKI IN PRISPEVKI

V času prve epidemije je bila tudi oprostitvev plačila prispevkov. Pa tokrat?

Tokrat tega ukrepa ni. Kot je zapisano zgoraj, je poravnava plačila obveznih socialnih prispevkov vključena že v sam temeljni dohodek.

Kako bo z dohodnino na temeljni dohodek?

Mesečni temeljni dohodek je oproščen plačila vseh davkov in prispevkov, to pomeni, da ne bo obdavčen z dohodnino za leto 2020. Mesečni temeljni dohodek bo zavezanec izvzel iz prihodkov v obračunu akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti.

Ali lahko s. p. zaprosi za znižanje akontacije dohodnine davka na dohodke iz dejavnosti in kako?

Preberite tudi

- **Ob omejevanju poslovanja: Kako si lahko znižate akontacijo davka na dobiček**

Da, podobno kot podjetje za nižjo akontacijo davka na dohodke pravnih oseb lahko tudi podjetnik vloži prošnjo na Furs za znižanje akontacije davka od dohodnine iz dejavnosti.

Ta trenutek poenostavljenega postopka za spremembo višine akontacij, kakršen je bil ob spomladanski epidemiji in zaprtju, ni več. Ni pa izključeno, da poenostavitve vlada ne bo vnovič predlagala, če bo prišlo še do kakšnih dodatnih omejevanj v gospodarstvu.

Višina akontacije se določi glede na davčne obveznosti za predhodno davčno obdobje, zavezanec pa lahko med letom vloži vlogo za spremembo višine akontacije, če upravičeno ocenjuje, da bo njegova davčna osnova v tekočem davčnem obdobju glede na davčno osnovo v preteklem davčnem obdobju nižja ali višja, in to tudi utemelji s priloženimi dokazili oziroma pojasnili, pravijo na Fursu. Zadostno dokazilo je na primer tudi, če svoje dejavnosti zaradi vladnih odlokov ne morete opravljati oziroma v zelo omejenem obsegu. Na Fursu bodo od vas pričakovali naslednje:

- priložiti boste morali davčni obračun za tekoče davčno obdobje pred vložitvijo vloge (tega ste sicer že morali oddati Fursu);
- vlogi bo treba priložiti oceno davčne osnove za tekoče leto in podatke, ki dokazujejo spremembo davčne osnove;
- davčni zavezanec predloži zahtevo za znižanje akontacije davka kot vlogo prek eDavkov kot lastni dokument.

Če s. p. zaprosi za znižanje akontacije davka na dohodke iz dejavnosti, ali se mu znižajo tudi prispevki?

Ne. Zniža se mu le plačilo dohodnine, prispevki ostanejo enaki in se obračunavajo na lansko osnovo. V nobenem primeru ne morejo biti nižji od minimalnih, ki so 400 evrov na mesec (razen za tiste, ki imajo odprt s. p. prvo ali drugo leto, ko veljajo dodatna znižanja).

Kako si s. p. lahko zniža plačilo prispevkov?

Če zavarovanec oceni, da zavarovalna osnova ne ustreza pričakovanemu dobičku v tekočem letu, lahko za naprej plačuje prispevke od zavarovalne osnove, znižane za največ 20 odstotkov, piše v pojasnilih Furs, vendar najmanj od minimalnega zneska zavarovalne osnove, ki velja v posameznem obdobju.

Samozaposlena oseba lahko uveljavlja znižanje zavarovalne osnove v obračunu prispevkov za socialno varnost.

Po določbi 11. člena **Pravilnika o določanju zavarovalne osnove** lahko znižanje zavarovalne osnove zavarovanec uveljavlja enkrat za posamezno obdobje določanja zavarovalne osnove.

Če v tem primeru zavarovalna osnova, ugotovljena na podlagi dejanskega dobička za to leto, preseže znižano zavarovalno osnovo, od katere so se plačevali prispevki, za več kot 20 odstotkov, se v prihodnjem obdobju prispevki plačujejo od zavarovalne osnove, določene na podlagi dejansko ugotovljenega dobička, povišane za 20 odstotkov.

Če s. p. prejema temeljni dohodek in je vanj vključeno tudi plačilo minimalnih prispevkov, kaj naj stori, če je njegova siceršnja letna obveznost višja, na primer 500 evrov mesečnih prispevkov, kako jih zniža?

Država sofinancira 1.100 evrov temeljnega dohodka, pri čemer so snovalci zakona upoštevali, da je 400 evrov namenjenih za plačilo prispevkov. Gre za minimalno plačilo prispevkov, ki pa jih plačuje velik delež espejev. Kot pravijo na Fursu: "Z zakonom je določen 'pavšalni znesek' 1.100 evrov. To pomeni, da je z zakonom določena višina sredstev, ki se izplača, neodvisno od dejanske višine prispevkov, ki jo posameznik plačuje. Posebna višina je edino posebej določena za kmete in kulturnike, ki jim država plačuje prispevke. Zakonodajalec ni določal dela zneska mesečnega TD, ki naj bi pripadel plačilu prispevkov, niti ni določena obveznost, da se iz naslova prejema mesečnega TD poravna obveznost iz naslova prispevkov." Torej - če so vaši prispevki 500 evrov in vam jih ni uspelo znižati, jih morate toliko tudi plačati.

NADOMESTILO ZA ČAS KARANTENE IN VIŠJE SILE ZA ZAPOSLENE

Predvideno je tudi nadomestilo za čas odrejene karantene na domu ali nezmožnosti opravljanja dela zaradi višje sile zaradi varstva otroka do vključno petega razreda osnovne šole, za otroke v prilagojenih in posebnih programih v osnovnih šolah s prilagojenim programom in v zavodih za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami ter otroke, ki imajo v odločbi o usmeritvi določeno pomoč spremljevalca.

Pri odrejeni karanteni bo oseba upravičena do nadomestila, če se bo odpravila v državo na zelenem ali oranžnem seznamu, ob vrnitvi pa ji bo odrejena karantena, ker je bila medtem država obiska uvrščena na rdeči seznam, ali pa v primeru karantene zaradi stika z okuženo osebo.

Nadomestilo znaša 250 evrov za vsako karanteno. Kolikor je razumeti iz besedila zakona, se to nadomestilo ne izključuje z izplačilom temeljnega dohodka.

Več iz teme:

[koronavirus >](#)[Koronavirus - ukrepi za... >](#)[Finančno upravo RS >](#)[Zavod za pokojninsko in... >](#)